

Tomasz Róg

Zeszyt ćwiczeń

- ✓ Jak rozwijać interkulturowość w różnych grupach wiekowych
- ✓ Scenariusze zajęć
- ✓ Rodzice a zagadnienie interkulturowości
- ✓ Szkoła a zagadnienie interkulturowości

Redakcja merytoryczna
Anna Gębka-Suska

Analiza merytoryczna
Justyna Maziarska-Lesisz
Elżbieta Witkowska

Recenzja
dr Barbara Muszyńska

Redakcja językowa i korekta
Żeliszaw Żeliszawski

Projekt graficzny, projekt okładki
Wojciech Romerowicz, ORE

Skład i redakcja techniczna
Joanna Suska

Projekt motywu graficznego „Szkoty ćwiczeń”
Aneta Witecka

ISBN 978-83-65890-00-9 (*Zestawy materiałów dla nauczycieli szkół ćwiczeń – języki obce*)

ISBN 978-83-65890-37-5 (*Zestaw 10, Kompetencja interkulturowa*)

ISBN 978-83-65890-40-5 (*Zeszyt 3*)

Warszawa 2017

Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 3.0 Polska (CC-BY-NC).

Spis treści

Wstęp	4
FAQ	4
Po co nam podejście interkulturowe w nauczaniu języków obcych	4
Czym się różni podejście komunikacyjne od podejścia interkulturowego	5
Czym jest kompetencja interkulturowa	5
Czym się różni nauczanie kompetencji interkulturowej od nauczania kultury	6
Jakie materiały dydaktyczne najlepiej pomagają w rozwijaniu kompetencji interkulturowej	6
Dlaczego w podejściu interkulturowym ważne jest poznawanie własnej kultury	7
Czy nauczyciel, który nie jest ekspertem kulturoznawstwa, może rozwijać kompetencję interkulturową	7
W jaki sposób wykorzystać komunikację online do wspierania interkulturowości	8
W jaki sposób w ramach podejścia interkulturowego rozwijane są kompetencje kluczowe	8
Zastanów się i przedyskutuj z Mentorem	10
Zaobserwuj i przedyskutuj z Mentorem	10
Zanim zaczniesz uczyć	11
A) Przed lekcją	11
B) W trakcie lekcji interkulturowej	12
C) Po lekcji	12
Pomysły na lekcje	13
Stwórz własny scenariusz	17
Scenariusze zajęć interkulturowych	20
Scenariusz 1	20
Scenariusz 2	20
Scenariusz 3	20
Scenariusz 4	21
Scenariusz 5	21
Scenariusz 6	21
Scenariusz 7	21
Scenariusz 8	22
Wykonaj standardowo – wykonaj inaczej	22
Przykłady zadań dla uczniów, które rozwijają świadomość i kompetencję interkulturową (ang. intercultural awareness and competence)	22
Bibliografia	25

Wstęp

Ten „Zeszyt ćwiczeń” pomoże ci przygotować się do rozwijania kompetencji interkulturowej na lekcji języka obcego.

Na początku poznasz odpowiedzi na najważniejsze pytania związane z wdrażaniem podejścia interkulturowego w nauczaniu języków obcych. Następnie poprzez pytania, które możesz omówić z Mentorem, zachęcimy cię do refleksji nad tym, jak rozwijać interkulturowość twoich przyszłych uczniów.

Kolejny krok to zadania obserwacyjne do lekcji, prowadzonych przez Mentora. Pomogą ci one skupić się na istotnych fragmentach lekcji, poddać je refleksji i ocenie. Zachęcamy do przedyskutowania twoich obserwacji z Mentorem, a w przyszłości do wdrożenia tych przemyśleń w ramach własnych lekcji.

W dalszej części zeszytu znajdziesz wskazówki dotyczące etapów przygotowania się do lekcji, jej prowadzenia oraz czynności, które można wykonać po przeprowadzeniu zajęć. W następnym etapie będziesz samodzielnie projektować zadania na podstawie zaproponowanych poleceń skierowanych do ucznia.

Dalsza część zeszytu to już pomysły na przeprowadzenie pełnych lekcji, które powinieneś odpowiednio rozplanować.

„Zeszyt ćwiczeń” kończy się pomysłami na alternatywne sposoby przeprowadzania ćwiczeń oraz inspiracjami, które można odnaleźć w internecie oraz dostępnej literaturze.

FAQ

Po co nam podejście interkulturowe w nauczaniu języków obcych

Podejście interkulturowe uczy życia w różnych środowiskach i nawiązywania pomyślnych relacji z przedstawicielami różnych kultur. Umiejętność wzajemnego zrozumienia się i porozumienia ponad podziałami jest niezbędna we współczesnych czasach, w których z jednej strony podróżowanie do innych krajów jest coraz łatwiejsze a kontakty online z obcymi kulturami – powszechnie dostępne, z drugiej strony zaś obserwujemy negatywne konsekwencje zderzeń różnych kultur, nieprzygotowanych do życia w jednym społeczeństwie. Dlatego tak bardzo potrzebne jest rozwijanie niezbędnej wiedzy i umiejętności oraz zwiększanie świadomości, potrzebnej do wykształcenia kompetentnych pośredników pomiędzy kulturami, którzy mogą wpływać na to, jak żyć będą przyszłe pokolenia.

W podejściu interkulturowym odchodzimy od dążenia do osiągnięcia ideału rodzimego użytkownika języka, bo wiemy, że takie dążenia zawsze będą skazane na porażkę. Poza tym, uznanie autorytetu tzw. native speakera (mówcy natywnego) oznacza podziw dla jego kultury, co bywa uznawane za wtórny etnocentryzm wobec kultury docelowej. W zamian postuluje się nauczanie języka obcego w taki sposób, aby uczeń mógł ten język wykorzystać

do poznawania siebie, swojej kultury i innych kultur, a także mógł wykorzystać język obcy do budowania pomostów pomiędzy przedstawicielami różnych kultur i tym samym do wzbogacania społeczeństw. Pozwoli to przyszłym pokoleniom żyć w zgodzie w kulturowo zróżnicowanych społeczeństwach. Jednocześnie podejście interkulturowe wyrównuje statusy różnych kultur, w tym kultury rodzimej ucznia i traktuje język obcy nie tylko w kategoriach jego użyteczności (np. do robienia zakupów za granicą), ale również jako narzędzie służące konstruowaniu własnej tożsamości.

Czym się różni podejście komunikacyjne od podejścia interkulturowego

W podejściu komunikacyjnym celem nauki języka obcego była umiejętność przekazania informacji w praktycznych sytuacjach komunikacyjnych, a wykorzystywane treści zwykle nie były tak istotne, jak ich wykorzystanie do rozwijania czterech sprawności komunikacyjnych (słuchania, mówienia, czytania i pisanie). Podejście interkulturowe rozszerza podejście komunikacyjne, jednocześnie zdejmując z nauczyciela i uczniów ciężar jak najwierniejszego odwzorowania kompetencji rodzimego użytkownika języka.

W podejściu interkulturowym nauka języka jest zintegrowana z nauką kultury. Celem takiego nauczania ma być wykształcenie umiejętności nawiązywania i podtrzymywania kontaktów, konstruowanie własnej tożsamości i budowanie więzi pomiędzy kulturą rodzimą a docelową. Nauczanie zwykle odbywa się poprzez treść, która powinna integrować zagadnienia z różnych dyscyplin. W tym procesie niezwykle istotne są inicjatywność i przedsiębiorczość ucznia. Oznacza to, że obok rozwijania umiejętności czysto językowych, rozwijamy również kompetencję interkulturową.

Należy też podkreślić, że podejście interkulturowe nie oznacza, że głównymi treściami na lekcji są treści kulturowe. Tematyka zajęć może być tak szeroka, jak nauczyciel uzna, że jest to konieczne i możliwe. Jednocześnie podkreśla się związki komunikacji językowej z kulturą, rozwija tolerancję, empatię, akceptację inności, samoświadomość i umiejętność zdystansowania się wobec własnej kultury.

Czym jest kompetencja interkulturowa

Ogólnie rzecz biorąc, celem nauczania języka obcego, niezależnie od wykorzystywanych metod, jest rozwinięcie u uczniów obcojęzycznej kompetencji komunikacyjnej, czyli najprościej rzecz ujmując, umiejętności odpowiedniego wykorzystania języka do komunikacji z innymi osobami. Kompetencja interkulturowa nie jest częścią kompetencji komunikacyjnej, ale pod koniec lat 90. XX wieku coraz więcej badaczy zauważyło możliwość i potrzebę włączenia jej do edukacji językowej. Połączenie tych dwóch kompetencji znane jest w dydaktyce języków obcych jako interkulturowa kompetencja komunikacyjna.

Najpopularniejszym przykładem kompetencji interkulturowej jest model zaproponowany przez Michaela Byrama w 1997 r. W jego skład wchodzi:

- Wiedza o kulturze zarówno ojczystej, jak i docelowej (knowledge/savoirs);
- Umiejętność interpretacji przejawów innej kultury i odnoszenia ich do własnej (skills/savoir comprendre);
- Umiejętność zdobywania wiedzy o kulturze i wykorzystania jej w konkretnej sytuacji komunikacyjnej (skills/savoir apprendre/faire);
- Ciekawość, otwartość na to, co inne, gotowość do weryfikowania poglądów na własną lub inną kulturę (attitudes/savoir être);
- Krytyczna świadomość kulturowa i obywatelska, niezbędna do obserwowania i wyciągania wniosków na temat kultury (education/savoir s'engager).

Czym się różni nauczanie kompetencji interkulturowej od nauczania kultury

Nauczanie o kulturze języka obcego nie jest właściwie niczym nowym. Nauczanie języka obcego od zawsze było splecione z nauczaniem o związanej z nim kulturze, choć oczywiście nauczyciele w różny sposób podchodzą do treści kulturowych na lekcji. Po części zależy to od rozumienia tego, czym jest kultura, a więc od tego, czy skupimy się na tzw. kulturze wysokiej (malarstwo, rzeźba, literatura), czy na kulturze codziennej (posiłki, obyczaje, poczucie humoru). Po części zależy to także od świadomości i kompetencji nauczyciela.

Rozwijanie kompetencji interkulturowej jest zjawiskiem szerszym od nauczania kultury. Wiąże się ono nie tyle z różnymi przejawami kultur, ile z rozwijaniem świadomości, że kultury różnią się od siebie i nie zawsze nasze zachowanie może być odpowiednio zrozumiane przez obcokrajowców, a my sami nie zawsze jesteśmy w stanie odpowiednio zinterpretować intencje przedstawicieli innych kultur. Dlatego kompetencja interkulturowa oznacza, obok rozwijania wiedzy na temat kultury docelowej, własnej i innych kultur, rozwijanie różnych umiejętności, które pozwolą na udaną komunikację w przypadku wystąpienia różnic na tle kulturowym.

Jakie materiały dydaktyczne najlepiej pomagają w rozwijaniu kompetencji interkulturowej

Dla wielu nauczycieli jedynym źródłem odniesień kulturowych w trakcie lekcji języka obcego jest podręcznik. Ponieważ podręczniki w różny sposób podchodzą do zagadnień interkulturowych, trudno jest jednoznacznie orzec, czy podręcznik będzie wystarczającym źródłem ćwiczeń dla uczniów. Do rozwijania kompetencji interkulturowej mogą przyczynić się natomiast rzadziej wykorzystywane pomoce dydaktyczne, jakimi są materiały autentyczne.

W przypadku początkujących nauczycieli najbezpieczniej jednak będzie polegać na gotowych materiałach opracowanych przez ekspertów w tej dziedzinie. Zamiast wyważać otwarte drzwi, można posłużyć się istniejącymi już na rynku materiałami dydaktycznymi opracowanymi, które zawierają gotowe pomysły na ćwiczenia rozwijające różne aspekty kompetencji interkulturowej, jak na przykład te zaproponowane w rozdziale „Chcesz wiedzieć więcej” teoretycznej części niniejszego zeszytu.

Dlaczego w podejściu interkulturowym ważne jest poznawanie własnej kultury

Poznawanie przez ucznia jego rodzimej kultury stanowi ważny element rozwijania kompetencji interkulturowej. Bez poznania własnej tożsamości kulturowej trudno mówić o mediacji pomiędzy kulturami, ponieważ zrozumienie własnych postaw, nawyków i oczekiwań, pozwala uczniowi spojrzeć na siebie z potrzebnym dystansem i umieścić własne zachowania w odpowiedniej perspektywie. Dlatego jednym z celów nauczania języka obcego jest kształtowanie i uczenie wyrażania własnej tożsamości kulturowej. Dzięki temu łatwiej jest rozpoznawać i interpretować elementy obcych kultur.

Jednocześnie mówienie o zjawiskach, które są uczniowi kulturowo bliskie, sprzyja ćwiczeniu sprawności językowych oraz pozwala na ćwiczenie struktur leksykalno-gramatycznych. Odwoływanie się do własnych doświadczeń i emocji w myśl podejścia interkulturowego (ale również w zgodzie z paradygmatem konstruktywistycznym) może pozytywnie wpływać na zwiększanie motywacji ucznia do nauki.

Czy nauczyciel, który nie jest ekspertem kulturoznawstwa, może rozwijać kompetencję interkulturową

Przede wszystkim należy podkreślić, że rozwijanie kompetencji interkulturowej nie jest tożsame z nauczaniem o obcej kulturze. W związku z tym nauczyciel nie musi być ekspertem od realioznawstwa czy kulturoznawstwa danego obszaru językowego. Podstawowe informacje dotyczące kultur docelowych zwykle są elementem podręczników i pomocy dydaktycznych, które nauczyciele mają do swojej dyspozycji i nie ma potrzeby, aby nauczyciel dodatkowo się w tym kierunku dokształcał. Rolą nauczyciela w podejściu interkulturowym jest natomiast przygotowanie uczniów do omawiania i wyciągania wniosków z tego, co usłyszeli, przeczytali bądź doświadczyli. Uczniowie powinni być również przygotowani do zadawania pytań i interpretowania uzyskanych odpowiedzi. Wszelkie informacje faktograficzne dotyczące obcych kultur, jakie mogą się pojawić, powinny służyć interpretacji i porównaniu z kulturą rodzimą uczniów.

Ważnym zadaniem dla nauczyciela będzie stworzenie warunków, w których uczniowie będą aktywnie wykorzystywać język obcy do szeroko rozumianego uczestnictwa w życiu społecznym. Technikami, które można wykorzystać w tym celu będą symulacje i odgrywanie ról, wymagające od uczniów wykorzystywania ich wiedzy o innych krajach i kulturach, np. odgrywanie sytuacji nieporozumień interkulturowych lub spojrzenie na własną kulturę oczami obcokrajowca. Zachęci to uczniów do większej uważności w odniesieniu do elementów kulturowych i pozwoli im na lepsze komunikowanie się z obcokrajowcami, tolerowanie różnic i radzenie sobie w codziennych sytuacjach, jakie mogą ich spotkać poza granicami własnego kraju. Dla nauczyciela ważniejsze będzie zatem zwrócenie uwagi na to, w jaki sposób uczniowie komunikują się między sobą, czy ich relacje nacechowane są wzajemnym szacunkiem i umiejętnością wyrażania własnych tożsamości. Wiedza na temat obcych kultur będzie kwestią drugorzędą.

W jaki sposób wykorzystać komunikację online do wspierania interkulturowości

Wykorzystanie technologii online może w znacznym stopniu rekompensować brak możliwości bezpośredniego kontaktu z innymi kulturami. Internet pozwala na takie kontakty pomiędzy przedstawicielami różnych kultur, jakie nigdy nie mogłyby mieć miejsca w innych sytuacjach. Są to kontakty łatwe do nawiązania pod względem technicznym i wygodne w użytkowaniu (nie wymagają podróżowania). Media społecznościowe, które rozwijają się w błyskawicznym tempie, zachęcają ludzi do nawiązywania takich kontaktów, a tym samym stają się jednym z nieformalnych narzędzi edukacji interkulturowej. Pomijając wszystkie negatywne aspekty, jakie ta komunikacja może ze sobą nieść, warto zwrócić uwagę na jej niesamowity potencjał rozwijania kompetencji interkulturowej.

Po pierwsze, otwartość uczniów na kontakty online z obcymi kulturami to pole do zagospodarowania przez nauczycieli, którzy powinni uczniów na takie kontakty przygotować. Pierwszym krokiem może być wspólne zastanowienie się nad tematyką, która może być drażliwa bądź stanowić źródło nieporozumień. Po drugie, dostęp do internetu to dostęp do autentycznych materiałów, takich jak czasopisma, fora internetowe, stacje radiowe, blogi i filmy. Uczniowie mogą być zachęceni do analizy sposobów komentowania bieżących wydarzeń ze świata celebrytów i porównywania ich z polskimi źródłami. Po trzecie, komunikacja za pośrednictwem internetu pozwala na rozwinięcie inicjatywności i kreatywności, może być miejscem wymiany myśli i tworzenia wspólnych projektów angażujących przedstawicieli różnych kultur.

W jaki sposób w ramach podejścia interkulturowego rozwijane są kompetencje kluczowe

Kompetencje kluczowe to połączenie wiedzy, umiejętności i postaw, jakie zdaniem Komisji Europejskiej (2005), są potrzebne każdej osobie do samorozwoju, integracji społecznej i zatrudnienia. W podejściu interkulturowym rozwijane są następujące kompetencje kluczowe:

- porozumiewanie się w językach obcych – język obcy jest przedmiotem i narzędziem uczenia się; rozwijanie interkulturowej kompetencji komunikacyjnej oznacza przede wszystkim komunikowanie się w języku obcym;
- kompetencje naukowe – przejawiające się w umiejętności zaobserwowania zjawisk kulturowych, analizowania ich oraz odpowiedniego ich zinterpretowania i wyciągania wniosków, np. podczas analizy tzw. zdarzeń krytycznych lub porównywania reprezentacji kultur w filmach itd.;
- kompetencje informatyczne – przejawiające się m.in. w umiejętności wykorzystania technologii informacyjnych do pozyskiwania i wymiany informacji o obcych kulturach, odnajdywania autentycznych materiałów kulturowych (radio, prasa, film), nawiązywania kontaktów online z przedstawicielami innych kultur, wykorzystania komputera do

prowadzenia portfolio i przygotowywania projektów, korzystania ze słowników elektronicznych itd.;

- umiejętność uczenia się – przejawiająca się np. podczas pracy metodą projektu, kiedy uczniowie samodzielnie organizują swój czas i muszą efektywnie zarządzać informacjami, do których najpierw samodzielnie docierają;
- kompetencje społeczne i obywatelskie – przejawiające się w umiejętności pracy zespołowej, pomyślnego uczestnictwa w różnych kontekstach kulturowych i w umiejętności rozwiązywania konfliktów powstałych nie tylko na tle różnic kulturowych, ale również w wyniku różnic poglądów, doświadczeń i osobowości – w tym sensie podejście interkulturowe przygotowuje do pomyślnego porozumiewania się z innymi ludźmi, niekoniecznie pochodzącymi z innych kultur;
- inicjatywność i przedsiębiorczość – przejawiające się proaktywną postawą ucznia w nawiązywaniu relacji z innymi kulturami, kreatywnością w rozwiązywaniu konfliktów interkulturowych, umiejętnością negocjowania rozwiązań i determinacją w nawiązywaniu udanych kontaktów z obcymi kulturami;
- świadomość i ekspresja kulturalna – przejawiające się w poznawaniu lokalnego i narodowego dziedzictwa kulturalnego, wyrażaniu swojego miejsca w świecie,

rozumieniu różnorodności kulturowej krajów europejskich, poznawaniu reprezentatywnych tekstów kultury docelowej (malarstwo, muzyka, film itp.).

Zastanów się i przedyskutuj z Mentorem

Poniżej znajdziesz pytania, które możesz omówić z Mentorem po lekturze „Teorii w pigułce”. Służą one dokonaniu przez ciebie refleksji na temat rozwijania kompetencji interkulturowej w klasie językowej.

1. Czy rodzimy użytkownik języka byłby lepszym nauczycielem treści kulturowych?
2. Jak wdrażać podejście interkulturowe, kiedy trzeba realizować program nauczania?
3. Czy można rozwijać kompetencję interkulturową bez jakichkolwiek pomocy dydaktycznych?
4. W jaki sposób wykorzystać zainteresowania uczniów do rozwijania kompetencji interkulturowej?
5. Co zrobić, jeśli uczniowie przejawiają stereotypy i uprzedzenia?
6. Co zrobić, jeśli nauczyciel sam przejawia stereotypy i uprzedzenia?
7. Przedstaw 3 argumenty za rozwijaniem kompetencji interkulturowej uczniów.
8. Uzasadnij, że kompetencja interkulturowa nie musi oznaczać doskonałej znajomości swojej i obcej kultury.

Zaobserwuj i przedyskutuj z Mentorem

W tej części znajdziesz różne zadania obserwacyjne. Dotyczą one lekcji przeprowadzonych przez Mentora, które będziesz obserwować. Wybierz te z nich, na których chcesz się skupić, a następnie podziel się swoimi uwagami z Mentorem. Przedyskutujcie swoje spostrzeżenia – być może będą źródłem inspiracji dla każdego z was.

- W jaki sposób uczniowie są zachęceni do aktywności na lekcji?
- Jakie pojawiły się trudności związane z rozwijaniem kompetencji interkulturowej uczniów? Jak zareagował nauczyciel?
- W jakich sytuacjach uczniowie mieli okazję ćwiczyć swoją kompetencję interkulturową?
- W jaki sposób dana lekcja sprzyjała rozwijaniu kompetencji interkulturowej?
- Kiedy uczniowie mieli możliwość odwołania się do własnych doświadczeń interkulturowych?
- W jaki sposób nauczyciel zachęcał uczniów do komunikacji w języku obcym?
- Czy uczniowie zmieniają miejsca w czasie lekcji?
- W jaki sposób nauczyciel sprawdza zrozumienie poleceń?

- Czy nauczyciel częściej używa języka docelowego czy ojczystego? Czy użycie języka ojczystego jest uzasadnione? Dlaczego?
- Gdzie nauczyciel stoi w trakcie lekcji?
- Jaka atmosfera panuje na zajęciach? Czy wszyscy uczniowie są zaangażowani?
- Jakich gestów używa nauczyciel?
- Jakie błędy językowe pojawiły się w trakcie lekcji? Czy wszystkie zostały poprawione przez nauczyciela? Dlaczego?

Zanim zaczniesz uczyć

Jesteś już prawie gotowy, by zacząć prowadzić samodzielne lekcje. Zanim jednak zaczniesz planować przeprowadzenie zajęć rozwijających kompetencję interkulturową, zapoznaj się z poniższymi wskazówkami:

A) Przed lekcją

- Zastanów się, jakie będą cele lekcji, czyli co uczniowie powinni wiedzieć i umieć po zakończeniu zajęć. Weź pod uwagę cele językowe i interkulturowe.
- Pamiętaj, że nie każda lekcja musi wprowadzać nowe słownictwo czy nowe struktury gramatyczne. Często ważniejsze bywa przećwiczenie sprawności językowych i danie uczniom szansy na praktyczne wykorzystanie kompetencji językowych.
- Zaplanuj treści, które będziesz chciał przedstawić uczniom – w jaki sposób to zrobisz? Jakie formy pracy będą najbardziej temu sprzyjać?
- Spróbuj samemu wykonać dane ćwiczenie. Ile czasu będą potrzebowali twoi uczniowie? Jakie trudności mogą napotkać i jak temu przeciwdziałać? Czy to ćwiczenie jest odpowiednie do ich poziomu zaawansowania językowego?
- Przemyśl, w jaki sposób sformułujesz polecenia dla uczniów i w jaki sposób sprawdzisz, że uczniowie je zrozumieli. Unikaj długich i skomplikowanych instrukcji.
- Przygotuj wszystkie potrzebne pomoce dydaktyczne.
- Planuj zadania, które będą angażujące dla uczniów i dla ciebie. Uczniowie powinni mieć poczucie, że to, czego się uczą, będą mogli wykorzystać poza klasą.
- Staraj się stworzyć jak najwięcej autentycznych sytuacji komunikacyjnych, podczas których uczniowie będą używali języka docelowego.
- Zaplanuj czynności tak, aby uczniowie byli zaangażowani w odkrywanie treści lekcji.
- Zaplanuj ćwiczenia, które pomogą uczniom spojrzeć na własną kulturę oczami innej.

- Zaplanuj, w jaki sposób uczniowie mogą zdobyć informacje dotyczące innych kultur lub dotyczące tego, jak ich własna kultura postrzegana jest przez obcokrajowców (można tu wykorzystać np. blogi podróżnicze, fora dyskusyjne biur podróży itp.).
- Zgromadź bazę materiałów, które będą dotyczyły tematyki interkulturowej.

B) W trakcie lekcji interkulturowej

- Zaplanuj ćwiczenia, które pomogą uczniom spojrzeć na własną kulturę oczami innej.
- Zaplanuj, w jaki sposób uczniowie mogą zdobyć informacje dotyczące innych kultur lub dotyczące tego, jak ich własna kultura postrzegana jest przez obcokrajowców (można tu wykorzystać np. blogi podróżnicze, fora dyskusyjne biur podróży itp.).
- Zgromadź bazę materiałów, które będą dotyczyły tematyki interkulturowej.
- Przeprowadź rozgrzewkę językową, aby przygotować uczniów do komunikacji w języku obcym.
- Zadbaj o atmosferę bezpieczeństwa, w której uczniowie nie będą krępowali się zabrać głosu.
- Słuchaj, o czym mówią uczniowie, nie koncentruj się wyłącznie na formie i popełnianych błędach.
- Zwracaj uwagę na sytuacje, w których pojawiają się stereotypy i uprzedzenia na tle kulturowym. Wykorzystaj te sytuacje do dyskusji z uczniami: skąd te stereotypy się biorą i czy są uzasadnione.
- Pozwól uczniom pracować w różnych konfiguracjach, żeby uczyli się komunikować z wieloma rozmówcami. Ludzie uczą się przede wszystkim poprzez praktykę, a nie słuchanie nauczyciela.
- Stawiaj uczniom pytania zmuszające ich do refleksji nad tym, skąd biorą się ich przekonania. Czy są one w jakiś sposób uwarunkowane kulturowo?
- Dąż do tego, żebyś wraz z uczniami używać wyłącznie języka docelowego.
- Odwołuj się do doświadczeń interkulturowych uczniów i ich wiedzy językowej.
- Nie „zagaduj” ciszy. Daj uczniom odpowiednią ilość czasu na przemyślenie i sformułowanie swoich wypowiedzi. Uczniowie powinni sami kończyć swoje zdania!
- Daj uczniom szansę na samodzielność – nie musisz pomagać im we wszystkich trudnościach – chodzi o to, aby uczyli się uczyć.
- Bądź optymistyczny i zarażaj uczniów swoim entuzjazmem.
- Dziel się z uczniami własnymi doświadczeniami kontaktów na styku kultur.
- Angażuj uczniów do tzw. głębokiego przetwarzania informacji: zachęcaj do tworzenia portfolio, ankiet, nawiązywania kontaktów online. Badania pokazują, że uczenie się przez przeżywanie jest niezwykle skuteczne!

C) Po lekcji

- Zastanów się, czy uczniowie osiągnęli zaplanowane przez siebie cele.

- Pomyśl, w jaki sposób można udoskonalić tę lekcję, gdyby przeprowadzić ją z inną grupą.
- Pomyśl, jak można było przeciwdziałać problemom, jakie pojawiły się w czasie lekcji.
- Zastanów się, jak mogłaby wyglądać następna lekcja w tej klasie.
- Zaplanuj następną lekcję.

Pomysły na lekcje

W tej części znajdziesz zestaw różnych pomysłów, które mogą zainspirować cię do ułożenia i przeprowadzenia własnych lekcji.

1. Zachęć uczniów do stworzenia zestawu reguł komunikacji pomiędzy kulturami. Może on przyjąć formę plakatu, filmu, mapy myśli, rymowanki, prezentacji multimedialnej itp. Uczniowie powinni zawrzeć w nim swoje pomysły na udane kontakty z obcokrajowcami.
2. Stwórz dla uczniów webquest, czyli zestaw zadań wymagających wykorzystania konkretnych stron internetowych do znalezienia potrzebnych informacji. Przykładowy webquest znajdziesz na stronie http://ehelpline.free.fr/english_helpline/UK_culture_webquest.html.
3. Już z najmłodszymi uczniami możesz wykonać projekt dotyczący tego, co im najbliższe, a związane z lokalną kulturą i najbliższym otoczeniem. Uczniowie mogą zrobić folder o swojej miejscowości w obcym języku, wykorzystując wiedzę z geografii, historii, biologii itd. Takie zadania są bardzo atrakcyjne dla uczniów.
4. Weź udział w interkulturowym projekcie online. Wymianę pomysłów z uczniami z innych kultur umożliwi np. portal eTwinning, który jest platformą skierowaną do uczniów, nauczycieli i innych pracowników szkoły. eTwinning umożliwia nawiązywanie kontaktów i tworzenie wspólnych projektów z uczniami z innych krajów europejskich.
5. Podziel uczniów na zespoły i poproś, by korzystając z internetu, odnaleźli zasady gry pochodzącej z innej kultury, w którą będzie można zagrać w klasie. Może to być gra logiczna lub wymagająca aktywności fizycznej (np. gra „ogrodnik” z Kirgistanu, hula-hoop z Ugandy, czy grecka gra „pięć kamyków”). Zadaniem uczniów będzie nauczenie pozostałych osób w klasie zasad tej gry, następnie wszyscy w nią zagrają.
6. Włącz uczniów w zorganizowanie Dnia Kultur. Poszczególne klasy lub grupy uczniów przebierają się w stroje i przygotowują potrawy typowe dla danego kraju. Zachęć uczniów również do wykonania prezentacji dotyczącej wybranej kultury. Będzie to okazja do nauczenia się podstawowych zwrotów w danym języku.
7. Zorganizuj rozmowę online, np. poprzez program Skype z osobą/osobami mieszkającymi w innym kraju. Poproś uczniów, by przygotowali wcześniej pytania, jakie chcą zadać. Zachęć uczniów, by zaprezentowali swojemu rozmówcy ich rodzimą kulturę.

8. Zaangażuj uczniów w wykonanie projektu, w ramach którego będą porównywać różne aspekty kultur, np. mowę ciała, sposoby witania się, symbolikę kwiatów, podejście do pracy, zachowanie w trakcie posiłków itp.
9. Poproś uczniów, by przez tydzień śledzili reklamy w telewizji, radiu i prasie, i odnajdywali różne odniesienia kulturowe, np. niezawodne niemieckie samochody, uproszczenia w prezentowaniu innych kultur, sposób reklamowania produktów lokalnych. Wykorzystaj obserwacje uczniów do dyskusji na temat stereotypów, uogólnień i tzw. „szufladkowania”.
10. Zachęć uczniów do wyszukania w domu fragmentów zagranicznych filmów, w których przedstawiona jest polska kultura. O ile to możliwe, obejrzyjcie te fragmenty w trakcie lekcji lub poproś uczniów o opowiedzenie o nich. Przedyskutujcie, jak zaprezentowano polską kulturę i czy przedstawiony obraz jest zgodny z rzeczywistością.
11. Poproś uczniów, by stworzyli zestaw przydatnych zwrotów, które można wykorzystać do rozwiązywania konfliktów (np. „Spójrzmy na to z innej perspektywy”/„Może wrócimy do tej rozmowy później”/„Nie chciałbym dłużej na ten temat rozmawiać”/„Obawiam się, że nie dojdziemy do porozumienia”). Następnie podaj przykłady konfliktowych sytuacji (np. sąsiedzi kłócący się o miejsce do parkowania; dwóch pracowników, którzy mają nierówny podział obowiązków) i poproś uczniów o odegranie ról i zakończenie rozmowy tak, aby obie strony wyszły z niej „z twarzą”.
12. Poleć uczniom przygotowanie, przeprowadzenie i zaprezentowanie wyników ankiety, w której będą musieli zbadać jakiś element swojej kultury rodzimej, np. sposoby spędzania weekendu, preferowane programy telewizyjne, podejście do osób starszych, dbanie o zdrowie itp. Po zreferowaniu wyników przez uczniów, poproś aby odnaleźli w dostępnych im źródłach podobne informacje na temat innych kultur.
13. Wypróbuj uczenie się przez nauczanie. Uczniowie mogą przygotowywać fragmenty lekcji np. dotyczące podejścia do pieniędzy w różnych kulturach, a następnie przekazać tę wiedzę i umiejętności innym uczniom.
14. Poleć uczniom przygotowanie Kiermaszu Kultur, w ramach którego uczniowie mogą przygotować święto typowe dla kultury danego kraju, biorąc pod uwagę potrawy, oprawę muzyczną, tradycje, zachowania itd. Pracując w grupach, uczniowie wymieniają się swoimi spostrzeżeniami dotyczącymi innych kultur. Zwracaj uwagę na uogólnienia i uproszczenia, a następnie poddawaj je dyskusji: „czy wszyscy w tej kulturze są tacy?/tak robią?/tak uważają?”.
15. Wykorzystaj technikę wolnych skojarzeń jako bodziec do dyskusji o naszych przekonaniach i stereotypach. Możesz poprosić uczniów, by podawali swoje pierwsze skojarzenie do wymienianych przez ciebie słów (np. uchodźca, Rosjanin, Rom itd.). Inną opcją będzie zadanie polegające na dokończeniu zdań, np. „Wszyscy Anglicy...”.

16. Zachęć uczniów do narysowania komiksu pokazującego nieporozumienia powstające na tle interkulturowym. Do tworzenia „dymków” z wypowiedziami bohaterów świetnie sprawdza się aplikacja Speech Bubble Maker, dostępna na stronie <http://wigflip.com/ds/>.
17. Poproś, by uczniowie przeanalizowali swoje podręczniki do nauki języka obcego pod kątem treści kulturowych. Jakie kultury są prezentowane? W jaki sposób? Czy dowiadujemy się czegoś o zwyczajach codziennych w innej kulturze? Czy znajdują się w nich odniesienia do kultury polskiej?
18. Obejrzyj z uczniami filmy z serii *Narracje Migrantów*, np. [To, co najlepsze z dwóch światów. Syn Mohameda](#). Zapytaj uczniów, jak mogliby wspierać Mohameda, gdyby ten był uczniem w ich klasie.
19. Obejrzyj z uczniami film [Dlaczego jestem czekoladowy?](#) Jedna z bohatererek stwierdza, że dzieci nie wiedzą, że coś jest dziwne, dopóki nie powie im się, że to jest dziwne – dowiadują się tego dopiero, kiedy pójdą do przedszkola. Zainspiruj uczniów do dyskusji na ten temat w kontekście różnorodności kulturowej.
20. Poproś uczniów o przygotowanie gazetki ściennej dotyczącej tolerancji i różnorodności kulturowej.
21. Znajdź opowiadania ludowe/legendy pochodzące z różnych kultur i przedstaw je uczniom w języku obcym. Poproś, by uczniowie odgadli, skąd one pochodzą. Jakie wskazówki pomogły im odgadnąć? Co te opowiadania mówią nam o tych kulturach?
22. Zapoznaj młodszych uczniów z przysłowiami, powiedzeniami lub idiomami pochodzącymi z różnych kultur, a następnie poproś ich o zilustrowanie tych przysłów (świetnie nadaje się również symbol „@”, który ma wiele różnych nazw w krajach europejskich).
23. Zachęć uczniów, aby sami wymyślili ćwiczenia, które rozwiną kompetencję interkulturową. Pierwszym krokiem może być ułożenie przez nich ankiety, która sprawdzałaby wiedzę pozostałych uczniów na temat obcych kultur.
24. Na stronie Rady Europy znajdziesz *Autobiografię Spotkań Interkulturowych* http://www.coe.int/t/dg4/autobiography/AEIVM_Tool_en.asp (ang. *Autobiography of Intercultural Encounters*) i inne dokumenty, które pomogą ci przygotować interesujące zajęcia interkulturowe dla swoich uczniów.

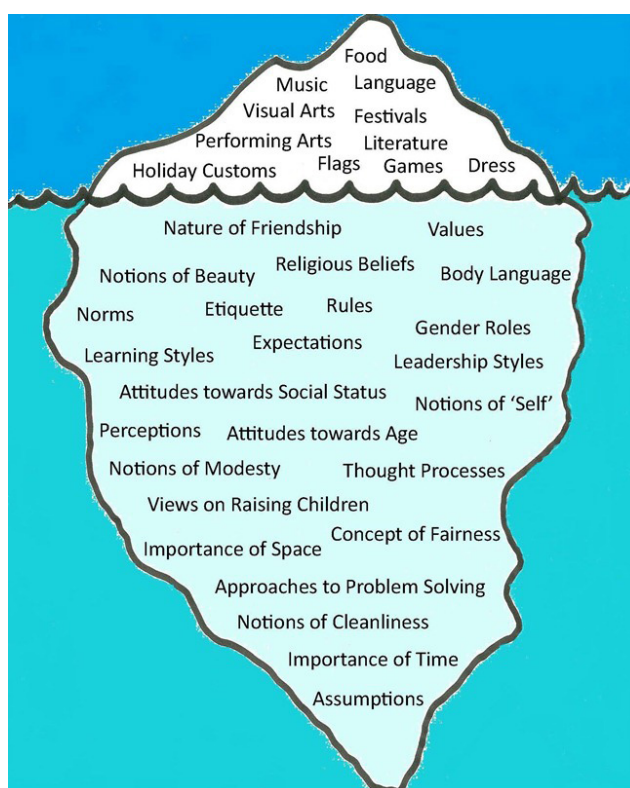
Jeśli pracujesz z dziećmi, które jeszcze nie potrafią pisać ani formułować złożonych wypowiedzi, zainspiruj się gotowym szablonem dokumentu w wersji dla młodszych

dzieci. Na jego podstawie przygotuj proste pytania, które zadasz dzieciom podczas zajęć językowych. Pamiętaj, aby wcześniej przygotować zestaw obrazków z gazet i kolorowych czasopism, które przedstawiają osoby z odrębnych kręgów kulturowych.

Jeśli pracujesz z uczniami starszymi, zachęć ich do wypełnienia *Autobiografii Spotkań Interkulturowych* w wersji standardowej. Zawarte w niej pytania zachęcają do pogłębionej refleksji na temat naszej własnej tożsamości i naszego stosunku do innych.

25. Na stronie <http://opengecko.com/interculturalism/visualising-the-iceberg-model-of-culture/> znajdziesz model kultury przedstawiony w formie góry lodowej.

Ryc. 1. Grafika autorstwa Jamesa Penstona. Źródło: <http://opengecko.com/interculturalism/visualising-the-iceberg-model-of-culture/>

Przedstaw model uczniom. Zastanówcie się wspólnie, czy o różnicach kulturowych możemy mówić wyłącznie w kontekście osób pochodzących z różnych krajów. Zapytaj, czy różnice kulturowe mogą dotyczyć osób mieszkających w jednym kraju, mieście, chodzących do tej samej szkoły.

Stwórz własny scenariusz

W Zestawie nr 9, dotyczącym planowania lekcji, znajdziesz edytowalny plik pdf.

Etap czyli co robimy	Model interakcji czyli jak organizujemy grupę	Procedura czyli jak robimy

Grupa Data

Cele lekcji

Materiały

Plan lekcji

Przewidywane problemy

Praca domowa

Współpraca z innymi nauczycielami

Wypełnij ten szablon treściami scenariusza nr 8, który przytoczono poniżej:

Scenariusz 8

Temat: Stereotypy – prawda czy fałsz?

Poziom: B2

Koncepcja: uczniowie oglądają reklamy zawierające stereotypy kulturowe, a następnie omawiają ich źródła

Cel: rozwijanie umiejętności weryfikowania własnych poglądów o różnych kulturach oraz rozwijanie krytycznej świadomości kulturowej

Formy pracy: praca indywidualna, w parach, w trójkach i w grupach

Metody pracy: problemowa

Materiały: komputer z połączeniem do internetu i projektorem

Czas trwania zajęć: 45 min

Przebieg zajęć:

1. Rozgrzewka: Powiedz uczniom, że dzisiejsza lekcja poświęcona będzie stereotypom kulturowym oraz że wspólnie zastanowicie się, czy stereotypy mogą być uzasadnione. Na początek przeprowadź z uczniami dyskusję na temat zjawiska kultury. Zadaj następujące pytania i daj uczniom czas na omówienie odpowiedzi w parach lub małych grupach, a następnie poproś uczniów o wypowiedź na forum klasy:
 - Jak możemy zdefiniować kulturę?
 - Czy kultura danego kraju to tylko sztuka?
 - Dlaczego kultura jest ważna?
 - Czy istnieje związek pomiędzy językiem a kulturą?
 - Czy można uczyć się języka obcego i nie uczyć się związanej z nim kultury?
 - Powiedz uczniom, żeby na kartce zapisali pierwsze myśli, jakie przychodzą im do głowy, kiedy myślą o następujących narodach i ich kulturach: Niemcy, Francuzi, Włosi, Anglicy i Rosjanie.
2. Poproś uczniów, by porównali swoje przykłady w trójkach. Które z napisanych przez nich stwierdzeń to stereotypy? Czy były one podobne? Czy były to stereotypy pozytywne czy negatywne? A może to nie stereotyp, a prawda? Skąd to wiemy? Następnie przeprowadź taką dyskusję na forum klasy. Postaraj się w tym momencie nie komentować wypowiedzi uczniów.
3. Powiedz uczniom, że obejrzą teraz reklamy, które nawiązują w jakiś sposób do kultur różnych narodowości. Wyjaśnij, że każdą reklamę obejrzą dwukrotnie. Przy pierwszym pokazie powinni po prostu obejrzeć reklamę, za drugim razem powinni skupić się na prezentowanych stereotypach i je wypisać. Upewnij się, że przeznaczysz na tę część odpowiednią ilość czasu.

Reklama 1. Czas na EB (<https://www.youtube.com/watch?v=5u28BUokRdU>).

Przedstawia ona spokojnych oficerów rosyjskich pozujących do zdjęcia, którzy nagle zaczynają zachowywać się w nieodpowiedni sposób, słysząc, że zaczyna grać rosyjska muzyka.

Reklama 2. Lemoniada LMN (<https://www.youtube.com/watch?v=APza2zPieow>).

Przedstawia różne sceny z życia Afrykańczyków poszukujących wody do picia, której jednak nie udaje im się znaleźć. Wyrażają wściekłość w różny sposób, w tym momencie na ekranie pojawia się hasło reklamowe lemoniady LMN.

Reklama 3. Dog in the Fog (<https://www.youtube.com/watch?v=p8nf14j-dtQ>).

Przedstawia powściągliwą rodzinę brytyjską. Syn oznajmia rodzicom, że wychodzi za mąż za kolegę.

Reklama 4. Oliwki z Biedronki (<https://www.youtube.com/watch?v=cKLgZRCsi6s>).

Przedstawia wylegające się w słońcu warzywa, do których podbiega oliwka i po hiszpańsku zaprasza na imprezę.

Reklama 5. Stacja Statoil (<https://www.youtube.com/watch?v=4IfwB96dBDE>).

Przedstawia różne sceny z życia polskiej wsi, np. kobietę dojącą krowę, mężczyznę na traktorze, kobiety z widłami itp.

4. Podziel klasę na cztery grupy. W swoich grupach powinni przedyskutować własne notatki i razem stworzyć listę wszystkich stereotypów, które zaobserwowali. Powinni także ocenić, które stereotypy są krzywdzące i zastanowić się, skąd się one wzięły.
5. Ponownie podziel uczniów, tym razem w taki sposób, aby w każdej grupie znalazł się reprezentant poprzednich grup. Zachęć uczniów do podzielenia się swoimi spostrzeżeniami i wymiany poglądów na temat źródeł stereotypów. Z jakimi stereotypami na temat własnej kultury zetknęli się dotychczas?
6. Podsumowanie: Przeprowadź grupową dyskusję dotyczącą źródeł i prawdziwości stereotypów.

Dodatkowe wskazówki do lekcji

Pamiętaj, że fakt, iż uczniowie są na bardzo wysokim poziomie zaawansowania języka nie oznacza, że ich kompetencja interkulturowa jest lepiej rozwinięta niż u uczniów na poziomach niższych.

Scenariusze zajęć interkulturowych

W „Poradniku Mentora” zamieszczono jeszcze siedem podobnych scenariuszy zajęć interkulturowych dla różnych grup wiekowych, na poziomie od początkującego do zaawansowanego.

Na ich podstawie Mentor przeprowadzi lekcję, którą będziesz mógł zaobserwować. Przed lekcją Mentor przekaze ci pytania fokusowe, czyli informacje o tym, na co powinieneś zwrócić szczególną uwagę podczas obserwacji. Ustal również z Mentorem w jaki sposób chciałby czynnie zaangażować cię w swoje zajęcia. Po lekcji wspólnie omówcie twoje doświadczenia i spostrzeżenia.

Scenariusz 1

Poznajemy koty z różnych krajów.

(Dzieci uczą się wiersza *My Cat Likes To Hide In Boxes*, który opowiada o kotach mieszkających w różnych krajach).

Jak mógłbyś pomóc

W trakcie lekcji możesz pomagać w opowiadaniu wiersza, możesz też zachęcać dzieci do naśladowania odpowiednich gestów. W czasie kolorowania obrazków powinieneś asystować przy dzieciach, zadawać im pytania, zachęcać.

Scenariusz 2

Jedziemy na wycieczkę po Europie.

(Uczniowie poznają różne kraje europejskie, ich charakterystyczne miejsca i przykładową muzykę z danego kraju).

Jak mógłbyś pomóc

Przed lekcją możesz wykonać potrzebne materiały. A w trakcie lekcji możesz przyjąć rolę sprzedawcy biletów, załogi pokładowej, sprawdzającej bilety pasażerów i wskazującej im miejsca w samolocie.

Scenariusz 3

Jak zachowujemy się w środkach transportu publicznego?

(Uczniowie analizują zachowania werbalne i niewerbalne w środkach transportu publicznego).

Jak mógłbyś pomóc

Zanotuj instrukcje wydawane przez nauczyciela. Czy były odpowiednie dla poziomu językowego uczniów? Jak można je udoskonalić? Przyjrzyj się sposobowi rozmieszczenia uczniów w klasie. W jaki sposób można ich posadzić inaczej i jak wpłynęłoby to na proces uczenia się?

Scenariusz 4

Co jedzą różne narodowości?

(Uczniowie oglądają i omawiają zdjęcia potraw, jakie w ciągu tygodnia zjadają przedstawiciele różnych narodowości).

Jak mógłbyś pomóc

Wymyśl alternatywne zakończenie lekcji. Poprowadź jedno z ćwiczeń. Wymyśl, jak dostosowałbyś ten scenariusz, gdyby grupa była bardziej zaawansowana językowo.

Scenariusz 5

Witajcie w Polsce!

(Uczniowie wcielają się w role turystów i przewodników po Polsce).

Jak mógłbyś pomóc

Monitoruj pracę uczniów w trakcie wykonywania zadania komunikacyjnego. Spisuj na kartce najważniejsze problemy językowe. Wymyśl kontynuację tej lekcji lub jak wykorzystać tę lekcję w dalszej części kursu. Zaproponuj pracę domową utrwalającą treści poznane w trakcie lekcji.

Scenariusz 6

Jak witają się ludzie w różnych krajach?

(Uczniowie poznają różne sposoby powitań, charakterystycznych dla danej kultury).

Jak mógłbyś pomóc

Monitoruj pracę uczniów w trakcie dyskusji w parach i grupach. Zaproponuj dodatkowe ćwiczenie rozwijające umiejętność aktywnego słuchania. Wymyśl alternatywne zakończenie lekcji.

Scenariusz 7

Spotkania kultur – jak interpretować nieporozumienia?

(Uczniowie opisują, interpretują i wyjaśniają trzy nieporozumienia wynikające z kontaktów interkulturowych).

Jak mógłbyś pomóc

Możesz być jednym z uczestników dyskusji, np. w przypadku, gdy któryś z uczniów pozostanie bez pary. Wybierz trzy czynności nauczyciela i napisz, dlaczego twoim zdaniem nauczyciel je wykonał. Określ, co by się stało, gdyby te czynności nie miały miejsca.

Scenariusz 8

Stereotypy – prawda czy fałsz?

Uczniowie oglądają reklamy zawierające stereotypy kulturowe, a następnie omawiają ich źródła.

Jak mógłbyś pomóc

Wymyśl ćwiczenie awaryjne na wypadek, gdyby zostało kilka minut do końca lekcji. Przeprowadź dyskusję na koniec zajęć.

Wykonaj standardowo – wykonaj inaczej

Przeprowadź jedną lekcję, podczas której uczniowie nie zmieniają miejsc i pracują z tymi samymi partnerami, a następnie przeprowadź lekcję, podczas której każdy z uczniów będzie miał okazję pracować z innymi niż poprzednio uczniami. W jaki sposób zmienia się dynamika lekcji?

Przeprowadź lekcję, podczas której jedno ćwiczenie komunikacyjne przeciwiczone jest przez każdego ucznia kilkakrotnie z różnymi partnerami, a następnie lekcję, podczas której uczniowie wykonują jednokrotnie różne ćwiczenia komunikacyjne. Która z tych lekcji, twoim zdaniem, lepiej rozwija kompetencję komunikacyjną?

Przeprowadź lekcję rozwijającą umiejętność rozumienia tekstu pisanego lub słyszanego. W jednej z klas wprowadź kluczowe słownictwo przed podaniem uczniom tekstu (ang. pre-teaching), a w innej pomiń ten etap, a po zapoznaniu się z tekstem poproś uczniów o odgadnięcie słów kluczowych na podstawie kontekstu. Jakie różnice zaobserwowałeś? Która z tych opcji jest dla uczniów korzystniejsza?

Przykłady zadań dla uczniów, które rozwijają świadomość i kompetencję interkulturową (ang. intercultural awareness and competence)

Celem poniższych zadań jest zachęcić uczniów do refleksji na temat doświadczeń i spotkań międzykulturowych i sprawić, by stali się bardziej świadomi zarówno swoich przekonań i doświadczeń jak również własnych reakcji na sytuacje interkulturowe. W ten sposób będą rozwijali swoje kompetencje interkulturowe.

Zadanie 1.

Znajdź wokół siebie przykłady wynalazków i odkryć pochodzących z innych krajów. Wybierz trzy, które zabrałbyś na bezludną wyspę.

Zadanie 2.

Dopasuj podane początki dowcipów do odpowiednich zakończeń. Czy Polacy mają podobne poczucie humoru?

Zadanie 3.

Przeczytaj tekst o normach zachowania w innych krajach. Czy w Polsce jest podobnie?

Zadanie 4.

W jakie przesady wierzą ludzie w Polsce? Skąd się one biorą? Jakie znasz przesady panujące w innych krajach?

Zadanie 5.

Skąd się biorą dialekty? Dlaczego niektóre odmiany języka są uważane za bardziej prestiżowe od innych?

Zadanie 6.

Do twojej szkoły przyjeżdża grupa obcokrajowców; jakie trzy informacje o Polsce będą dla tej grupy najważniejsze?

Zadanie 7.

Eskimosi mówiący językami inuickimi posiadają wiele różnych nazw na śnieg, w zależności od np. jego konsystencji. W języku rosyjskim istnieje zaś osobna nazwa na kolor nieba. W jaki sposób język związany jest z kulturą, i czy związek ten wpływa na to, jak różne kultury postrzegają świat?

Zadanie 8.

Spójrz na angielskie ulotki reklamowe. Co ich treść mówi nam o angielskiej kulturze?

Zadanie 9.

Przygotuj listę zwyczajów, które obowiązują podczas spożywania posiłków w różnych krajach.

Zadanie 10.

Wybierz jedną z poznanych dzisiaj flag narodowych. Opisz ją swojemu partnerowi, który będzie musiał ją narysować.

Zadanie 11.

Przeczytaj opisy różnych typów domów. Jak myślisz, z jakich krajów one pochodzą?

Zadanie 12.

Czy w Polsce są zawody, które wykonują zazwyczaj mężczyźni lub kobiety? Sprawdź, jak jest w innych krajach.

Zadanie 13.

Porównaj system edukacji w Polsce z wybranym krajem europejskim. Odegrajcie role i przedstawcie sobie nawzajem różne systemy edukacji. Wspólnie zdecydujcie, który z nich sprawdziłby się również w Polsce.

Zadanie 14.

Stwórz z kolegami i koleżankami z klasy pokaz mody z różnych krajów.

Zadanie 15.

Wspólnie z innymi uczniami sprawdźcie, z jakich krajów pochodzą następujące dyscypliny sportowe.

Zadanie 16.

Zapoznaj się z poniższymi przysłowiami i powiedzeniami. Co one oznaczają? Z jakich krajów pochodzą? Czy pasują one również do polskiej kultury?

Zadanie 17.

Przygotuj prezentację dotyczącą uroczystych dni w wybranych krajach europejskich.

Zadanie 18.

Dopasuj podane przesady do krajów, w których one występują. Jakie przesady dominują w Polsce? Skąd się one biorą?

Zadanie 19.

Stwórzcie zestaw zasad dobrego zachowania w miejscach publicznych w Polsce. Następnie poszukajcie w internecie informacji na temat podobnych zasad w jednym z wybranych krajów.

Zadanie 20.

Nieporozumienia między przedstawicielami różnych kultur często wynikają z nieznamośności zwyczajów. Obejrzyj film na kanale YouTube <https://www.youtube.com/watch?v=GOHvMz7dI2A> i określ, na czym polegają różnice między kulturami przedstawionymi w filmie.

Zadanie 21.

Obejrzyjcie film na Facebooku pt. *Stephen Fry's Guide to the UK* <https://www.facebook.com/ITVLondon/videos/10153294994872944/>. Zastanówcie się na ile ten film jest prawdziwy, czy rzeczywiście odzwierciedla angielskie zwyczaje. W zespołach 3–4 osobowych sfilmujcie w dowcipny sposób i po angielsku jakiś zwyczaj charakterystyczny dla Polaków.

Bibliografia

Komisja Europejska (2005). *Kompetencje kluczowe. Realizacja na poziomie szkolnictwa obowiązkowego*. [Online] http://czytelnia.frse.org.pl/media/EC3212295PLN_002.pdf (dostęp 07.08.2017).

